

CHRISTEN UNIE

MAGAZINE

Lijsttrekker Eerste Kamer Mirjam Bikker:

*'Eerst goed nadenken
en dan actie.'*

Verkiezingsspecial

Alles over de verkiezingen
op 20 maart en 23 mei

Ruimte voor genade

Gert-Jan in gesprek met de
gebroeders Vreugdenhil

Column Arie Slob

Feest van de vrijheid
van onderwijs

Hoopvol

Meer dan honderd mensen stonden er op het podium tijdens ons verkiezingscongres in februari.

Allemaal zijn ze binnenkort verkiesbaar, als kandidaten voor twaalf provincies, vele waterschappen én de Eerste Kamer. Wat een prachtig gezicht! Zo veel ChristenUnie-leden die zich willen inzetten voor hun land, voor hun regio, en voor hun naaste.

Het maakt me dankbaar en hoopvol tegelijk: dat er ook in een tijd van een groeiend 'wij' tegen 'zij' mensen op blijven staan die een verschil willen maken. Net zoals we dat proberen te doen in de gemeenteraden, Europa en in Den Haag.

Wilt u deze kandidaten samen met mij ondersteunen in hun campagnes? Op de achterkant van dit magazine staan diverse manieren hoe u hen kan helpen in deze spannende komende weken. Alvast bedankt!

Hartelijke groet,

GERT-JAN SEGERS
Voorzitter
Tweede Kamerfractie
ChristenUnie

@gertjansegers

Het magazine alleen digitaal ontvangen?

Steeds vaker krijgen we bericht van leden die het *ChristenUnie magazine* met plezier lezen, maar ons uit duurzame overwegingen vragen om ze niet meer de papieren versie te sturen. In plaats daarvan ontvangen ze op de matdatum het magazine digitaal als PDF. Dit scheelt in de hoeveelheid papier die het magazine gebruikt en het bespaart de ChristenUnie verzendkosten.

Wilt u hier ook gebruik van maken? Laat het ons weten door een mail te sturen naar magazine@christenunie.nl en vermeld uw naam, adres en mits mogelijk uw lidnummer.

Inhoud

ChristenUnie magazine - Uitgave 15 Jaargang 2019

6. Gert-Jan Segers in gesprek met de gebroeders Vreugdenhil

10. Lijsttrekkers PS2019

14. Interview Mirjam Bikker

16. Groeten uit Limburg

22. Groepsinterview Lijsttrekkers

28. Thuis bij Peter van Dalen

En verder o.a.:

- 2. Voorwoord
- 4. Kinderpardon
- 13. Wat doet een waterschap?

- 20. Feest van de vrijheid van Onderwijs
- 26. Joël voordewind op Lesbos
- 31. Kandidatenlijst Europa

- 33. Gastcolumn
- 35. Colofon en agenda

Kinderpardon

Ik vond het een heel bijzonder moment tijdens ons partijcongres van februari: Hayarpi Tamrazyan droeg vanaf het podium een gedicht voor. Dankzij het versoepelde kinderpardon kon ze na een maandenlang verblijf in de Bethelkapel nu weer zonder angst voor uitzetting bij ons congres aanwezig zijn. Hoe zijn we hier nu uiteindelijk bij uitgekomen? Een korte terugblik.

Al jarenlang komen we op voor het lot van gewortelde kinderen die ooit hun toevlucht zochten in Nederland. In 2010 maakte PvdA'er Spekman en ik samen de Kinderpardonwet in de hoop kinderen perspectief te bieden. Maar het vergde een lange adem en onze blijvende inzet. In 2013 kreeg het eerste deel van gewortelde kinderen een verblijfsstatus en nu eindelijk de tweede - en hopelijk - laatste groep kinderen.

Tijdens de formatie lukte het ons niet. Ondanks stevig aandringen, krachtige argumenten en de vele alternatieve oplossingen die we voorstelden kwam er geen steun. Sindsdien pogde de ChristenUnie dit voortdurend op de politieke agenda te houden. We kaartten dit steeds weer aan binnen de coalitie en richting de staatssecretaris. We zochten naar nieuwe haakjes en onderhielden contacten met diverse organisaties hierover.

Terwijl wij achter de schermen onze inzet voortzette, groeide ondertussen de maatschappelijke druk. Vanaf oktober werd het gezin Tamrazyan in de Bethelkerk door een doorlopende kerkdienst beschermd tegen uitzetting. Indrukwekkend hoe mensen uit het hele land daarvoor in actie kwamen. Onze raadsleden namen in verschillende gemeenten het initiatief tot een motie om een kinderpardon-gemeente te worden. We namen een petitie in ontvangst van Tim Hofman en het Iraakse jongetje Nemr, terwijl Tim de druk via de media opvoerde. Ook werd er een schadenota geschreven door 38 hoogleraren. Kortom, ons pleidooi tijdens de formatie kreeg alsnog vleugels en werd maatschappelijk breed aan de kaak gesteld. Uiteindelijk kwam het verlossend telefoontje dat het CDA

om was: ze steunde een nieuwe regeling voor de inmiddels gewortelde kinderen. De maatschappelijke druk bood ruimte om barmhartig te zijn.

Anderhalve week onderhandelden Gert-Jan en ik in een goede sfeer met de coalitie-fractievoorzitters en asielwoordvoerders. Een eerder ChristenUnie-voorstel uit de formatie om het meewerkcriterium te vervangen door het beschikbaarheidscriterium, werd alsnog geaccepteerd. We waren erg opgelucht voor al die honderden kinderen die jarenlang in angst hebben geleefd of ze de volgende dag zouden worden uitgezet. Omdat de huidige kinderpardonregeling inmiddels een lege huls was, omdat er bijna niemand meer onder viel, stemden we in met de wens van de VVD om deze regeling af te sluiten. Tegelijk wordt het belang van het kind eerder in de procedure meegewogen via de nieuwe schrijnendheidstoets. Ook zal er geïnvesteerd worden in het IND om te voorkomen dat de procedures van gezinnen nog langer duren dan vijf jaar.

Vele kinderen krijgen in de komende periode de duidelijkheid waar ze zo naar uitgekeken hebben. Deze uitkomst biedt hen het perspectief voor de toekomst waar we enkele weken geleden nog nauwelijks van durfden dromen. Het is voor ons en vooral voor hen een wonder dat het uiteindelijk gelukt is!

'Het is voor ons en vooral voor hen een wonder dat het uiteindelijk gelukt is!'

Hayarpi Tamrazyan tijdens ons partijcongres

*Joël Voordewind
Tweede Kamerlid ChristenUnie*

‘Ik vind het belangrijk dat christenen meedoen aan het publieke debat’

Tijs van den Brink
#ikbenEOLid

Samen
vertellen we
het verhaal

Actie: word nu lid voor 10,- per jaar*

*in het kader van de ledentelling in 2019 bieden we tijdelijk het actielidmaatschap van 10,- aan.

eo.nl/wordlid

Ruimte voor genade

Gert-Jan Segers in gesprek met de gebroeders Vreugdenhil

Wat te doen op een druilerige winterdag? Nou, je neemt twee politiek actieve broers en de voorman van hun partij en zet ze bij elkaar op een biologische wijngaard in Groesbeek, vlak bij Nijmegen. Voor je het weet is het druilerige weer naar de achtergrond verdreven door een gesprek over vierde en vijfde kansen, drugsdumpingen, kwetsbare mensen en korte lijntjes.

De ijskoude kelder van Wijnhoeve De Colonjes is het decor voor een hartverwarmende ontmoeting tussen Gert-Jan Segers en de broers Dirk en Hermen Vreugdenhil. Het bijzondere is dat ze beide lijsttrekker zijn voor de ChristenUnie in de Provinciale Staten. Dirk in Gelderland en Hermen in Noord-Brabant.

“Ik ken de beide broers al vanuit de partij, maar de laatste tijd hebben ze landelijk bekendheid gekregen door zich veel bezig te houden met drugs, en nu is Dirk dus druk met alcohol.

Alles waar ik mij verre van houd, daar zijn zij diep bij betrokken”, zegt Gert-Jan met een knipoog.

Dirk legt uit: “Samen met een vriend wilden we oorspronkelijk een wijngaard beginnen waarin we mensen met psychische problemen een stapje verder konden helpen, maar we zagen al snel hoe enorm gespecialiseerd werk het is. Bovendien moet je heel veel geld mee nemen, dus wilden we instappen bij iets dat al bestond. Een van de opties was de grootste biologische wijngaard van Nederland: Wijnhoeve

De Colonjes in Groesbeek. Daar hebben we ook wijnspecialist Adam ontmoet. En het moment dat het echt klikte was het moment dat Adam zei: ‘Wij zijn hier niet om mensen een tweede kans te geven. Maar om mensen een vijfde en een zesde kans gegeven.’ Toen wisten we: hier moeten we zijn.”

Gert-Jan: “Waar komt jouw passie voor mensen die lastig aan de slag kunnen op de arbeidsmarkt eigenlijk vandaan?”

Dirk: “Wij hebben van huis uit geleerd om te kijken naar mensen die het iets

minder hebben om ons heen. Ik weet nog goed dat we vroeger op Sinterklaasavond chocoladeletters rond gingen brengen. We gingen het hele dorp rond om overal dingen voor de deur te zetten bij mensen die het nodig hadden. Dat opent je ogen voor de mensen om je heen.”

Hermen knikt: “Dirk en ik komen uit een domineesgezin. Ik ben geboren op Curaçao toen wij daar woonden als zendelingen. Daar moet je je wel openstellen voor andere mensen. Voor een politicus is dat een hele natuurlijke houding, die mij ook bij het werk in Noord-Brabant van pas komt.”

Gert-Jan: “Ja, de netwerken die jij voor de partij hebt gebouwd in Brabant zijn heel sterk en effectief. Dat tekent je betrokkenheid en de mooie rol die je hier hebt. Hermen is onze sterkhouders in Brabant.”

Hermen: “Ik spreek liever over de rol die we samen hebben. Want we hebben in Brabant een klein, maar heel mooi team. Samen lukt het om thema’s echt op de agenda te zetten. Om een voorbeeldje te noemen: vanaf 2007 zijn wij de aanjagers van de drugsaanpak. Op het plein in Eindhoven heb ik toen met André Rouvoet en Roel Kuiper een joint van twee en een halve meter in stukken gehakt. Uit die actie is uiteindelijk de taskforce

‘Voor mij betekent christelijke politiek ook dat je je soms kleiner maakt’

drugscriminaliteit voortgekomen. Inmiddels zegt niemand meer dat we weg moeten kijken bij drugsproblematiek.”

De bellende broers

Dirk: “Op een gegeven moment stak dat drugsprobleem de provinciegrens tussen Brabant en Gelderland over. Toen kregen wij die drugsdumpingen. Ik wist: Dit is een heel klein topje van een enorme ijsberg. Dat was voor ons ook de aanleiding om te zeggen: Tijd om hier ook in Gelderland werk van te maken. Dan is het wel heel makkelijk dat je even je broer op kunt bellen om te overleggen.”

Hermen: “We hebben wel minimaal elke twee dagen even contact. Helemaal in zo’n campagneperiode. Er zitten gewoon zoveel dwarsverbanden tussen die provincies. Je kunt zoveel van elkaar leren.”

Dirk: “Het is heel mooi en vertrouwd om dan elkaar even te bellen voor overleg. We kennen elkaar zo goed. We hebben aan een half woord genoeg.”

Gert-Jan: “Ook het contact vanuit Den Haag met jullie ervaar ik als heel goed. Natuurlijk is het bij jullie extra als broers, maar je merkt dat we sowieso

een partij zijn waarin de lijnen heel kort zijn.”

Dirk: “Absoluut. We hebben als christenen in de politiek een boodschap voor het hele land. En dan helpt het enorm als we die boodschap kunnen laten horen op alle niveaus. Dus dat wat er in Den Haag gebeurt kunnen wij in onze provincies laten echoën.”

Een tegencultuur van genade

Gert-Jan: “Ik heb onlangs door het hele land diverse bijeenkomsten gehad en op een of andere manier komt daar steeds weer het thema jongeren terug. Hoe ze onder druk staan. Burn-out, schulden, huizenmarkt, arbeidsmarkt. En ik dacht: Hier moet ik iets mee. De komende tijd gaan we dat omzetten in plannen, samen met jongeren, vóór die jongeren.”

Dirk: “Die druk is heel herkenbaar. We hebben hier op de wijngaard ook veel jongeren die onder druk stonden en daardoor psychische problemen hebben gekregen. Het wordt gewoon steeds moeilijker om daar goed mee om te gaan. En er is iets in onze samenleving van: Als je je eigen broek niet kunt ophouden, dan heb je

gefaald. Het stellen van een hulpvraag is tegenwoordig zo’n hoge drempel. Als je dan al last hebt van psychische problemen dan wordt die drempel nog dubbel zo hoog.”

Gert-Jan: “Dan heb je dus plekken nodig zoals deze wijngaard. Plekken van de vierde of vijfde kans. Een plek van genade.”

Hermen: “En juist voor die mensen die de hulpvraag zelf niet kunnen stellen of niet gehoord worden vind ik onze rol in de politiek ook zo belangrijk. Ik probeer mijn spreektijd in de Staten te gebruiken om de hulpvragen van de samenleving te stellen.”

Gert-Jan: “Maar ik merk het ook bij mezelf. Juist omdat er zo’n afrekencultuur is ben je niet geneigd om fouten toe te geven. Ik heb het hardop gezegd in het debat rondom het aftreden van Halbe Zijlstra. Is er nog ruimte voor genade in de politiek? En om fouten ruiterlijk toe te geven? Daar heb ik ontzettend veel reacties op gekregen. Het voelt heel onveilig in dit land om imperfect te zijn.”

Dirk: “Laatst ook rondom de discussie over drugscriminaliteit. Je hoort dan al snel ook andere politieke partijen roepen om harde maatregelen en hoge straffen. Ik heb toen een stuk

Hermen Vreugdenhil (43)

Geboren op Curaçao, woont in Nieuwendijk
Getrouwd en vier kinderen
Statenlid en lijsttrekker ChristenUnie-SGP Noord-Brabant
Favoriete plaats in Noord-Brabant: De Biesbosch

Dirk Vreugdenhil (34)

Woont in Nijmegen
 Getrouwd en twee kinderen
 Statenlid en lijsttrekker ChristenUnie Gelderland
 Projectleider "Op de Toekomst" wijngaard van de Colonjes in Groesbeek
 Favoriete plaats in Gelderland: De wijngaard

geschreven waarin ik heb gezegd dat we heel goed moeten opletten. Degenen die gepakt worden zijn vaak sociaal zwakke jongeren, soms zelfs met een verstandelijke beperking. Een lange gevangenschap of hele strenge straffen, daar zijn die jongeren niet bij gebaat en de samenleving ook niet. Dat soort jongeren moeten we juist helpen. Dat is geen populaire boodschap."

Gert-Jan: "Maar genade is ook niet dat fouten geen consequenties hebben. Het is niet doen of je het niet ziet. We hebben het juist heel goed gezien, maar willen niet dat die fouten het laatste woord over je leven hebben."

Hermen: "En dat vind ik dus wel echt een uniek ChristenUnie geluid dat we laten horen. Zowel in Den Haag als bij ons in de provincie. We staan echt voor een andere cultuur."

Steentjes in de stroom

Dirk: "Voor mij betekent christelijke politiek ook dat je je soms kleiner maakt. Je wilt natuurlijk het liefste jouw naam onder de motie, jouw quote in de krant, enzovoort. Maar als je iets voor de samenleving wilt betekenen, dan is het vaak ook een kwestie van de ander zijn of haar succes gunnen. Zeker als kleine partij."

Hermen: "En dan hebben jullie in Gelderland

vier zetels. Wij hebben er één. Het vraagt daardoor gewoon een lange adem. Zowel van ons, als van de mensen die op ons stemmen. Je kunt wel kort en snel willen scoren, maar dat heeft geen zin. Wij verleggen geen beek met een betonblok. Nee, wij moeten steentje voor steentje in de stroom leggen.

Gert-Jan: "En als jullie een wenslijstje voor Den Haag zouden hebben. Voor welk steentje in de beek zou je dan het liefst hulp willen hebben?"

Hermen: "Wij zijn bezig met het thema economische uitbuiting en mensenhandel. We hebben in Nederland een klimaat waarin iedereen onbeperkt mag werken, ook in de nacht. Bijvoorbeeld in België mag dat niet, juist om de werknemers te beschermen. Dan zie je dus dat economische uitbuiting hier toeneemt. Het is echt nodig dat vanuit Den Haag bijvoorbeeld de openingstijden van de grote distributiebedrijven worden gereguleerd. Dan kunnen wij als provincie zorgen voor goede huisvesting van de arbeiders."

Dirk: "Voor mij zou dat zijn gasten die vastzitten in de wereld van de drugscriminaliteit om die echt te gaan helpen. Ik heb het wel eens uitstapprogramma's genoemd. Een beetje wat je ook ziet in de prostitutie, hoe mensen daarin vast kunnen zitten. Dus als ik iets zou mogen vragen dan zijn het uitstapprogramma's voor drugscriminelen." «

'En er is iets in onze samenleving van: Als je je eigen broek niet kunt ophouden, dan heb je gefaald'

VIJF PROVINCIALE LIJST- TREKKERS AAN HET WOORD

NOORD-HOLLAND

Mooiste plek:

Ik ben opgegroeid in Waterland en nog steeds vind ik het weidse landschap van Laag Holland, met z'n weilanden, meren en rietkragen fantastisch. Maar ook de strakke polders en Noordzeekust kan ik erg waarderen.

Waarom bent u lijsttrekker geworden?

Omdat de provincie met de zorg voor natuur, de ruimtelijke ordening en de energietransitie een aantal heel belangrijke taken heeft.

Ik vind het essentieel om daar juist als christen in mee te denken. Naast de zorg voor elkaar zie ik de zorg voor onze schepping als een belangrijke opdracht.

Belangrijk speerpunt:

Wij willen dat de provincie voluit kiest voor het investeren in goede OV- en fietsverbindingen.

MICHEL KLEIN (46)

DRENTHE

Interesses:

Ik ben een verwoed lezer en speel nog wat piano.

Waarom bent u lijsttrekker?

Ik wil er heel erg graag aan meehelpen de ChristenUnie opnieuw een plek in het bestuur van Drenthe te geven omdat we een positieve boodschap hebben.

Wat is uw inzet in de provincie?

Drenthe is een provincie met veel landelijk gebied en met een kwetsbare economische structuur. Daarom zijn werkgelegenheid, goede verbindingen en voorzieningen erg belangrijk. Het gaat vaak veel over economie en welvaart. In essentie gaat het echter altijd over mensen. Economie is dan ook meer dan geld, dat is ook zorgen voor elkaar, oog hebben voor de mensen.

TJISSE STELPSTRA (57)

UTRECHT

Beroep:

Ondernemer en communicatieadviseur.

Wat is voor u een belangrijk speerpunt?

Geen provincie heeft meer groen én stad als Utrecht. Wij willen die weer met elkaar verbinden. Door meer streekproducten, maar ook via recreatieve verbindingen en handhaving in het buitengebied. Daarnaast is goed bestuur hier echt een thema in Utrecht.

Op welk resultaat bent u het meest trots?

Oude kerken staan dankzij de ChristenUnie op de provinciale agenda.

Hoeveel zetels hoopt u te halen?

Net als 4 jaar geleden willen we weer een zetel winnen: 4 zetels.

ARNE SCHADDELEE (38)

GRONINGEN

Mooiste plek provincie:

Rust en ruimte in het Westerkwartier.

Waarom bent u lijsttrekker?

Ik wil vanuit mijn politieke ervaring als gedeputeerde een helder ChristenUnie geluid laten horen met als kernpunten; verantwoordelijkheid en rentmeester van de schepping.

Wat is het belangrijkste thema in Groningen?

De aardbevingsproblematiek, klimaatverandering en energie.

Waar bent u trots op dat is bereikt?

Trots is een groot woord, maar ik ben blij dat ons heldere ChristenUnie geluid heeft geleid tot het bijna alles realiseren vanuit ons programma 4 jaar geleden. En dat het heeft geleid tot nominatie tot Groenste Politicus van 2018.

HENK STAGHOWER (56)

ZEELAND

Interesses:

Ik zing met veel plezier als tenor in gospelkoor Testimony.

Waarom bent u politiek actief?

Ik ben (weer) politiek actief geworden door een karakterweekend in Schotland van de 4e Musketier. Daar ging het over je plaats innemen voor de 4 Gs: God, Gezin, Gemeente en Gerechtigheid.

Wat is voor u een belangrijk speerpunt?

Mensen! Concreet betekent dat: jongeren binden aan Zeeland, zij verdienen een hoopvolle toekomst. Aandacht voor ouderen, zij verdienen een waardige oude dag. En inzet van ondernemerschap voor een betere wereld, sociaal ondernemen.

Op welk resultaat bent u het meest trots?

Mooie resultaten zijn het behoud van de unieke Oostkerk, aanpassing van busstations voor mensen met een beperking en onze initiatieven voor het behoud van de biodiversiteit in Zeeland.

JAN HENK VERBURG (50)

Wat doet een WATERSCHAP?

Tijdens de hete en droge zomer van 2018 hebben veel Nederlands kunnen profiteren van het belangrijke werk van onze waterschappen. De waterschappen zorgen voor een goed waterpeil, schoon water en voldoende water. Bij de verkiezingen van 20 maart kiezen we de mensen die de komende jaren deze waterschappen gaan beheren.

De waterschappen beheren:

18.000 km
Dijken

2.000 miljoen m³
Jaarlijkse zuivering van afvalwater

HET AFVALWATER WORDT OP
EEN NATUURLIJKE MANIER SCHOONGEMAAKT,
MET DE HULP VAN BACTERIËN

225.000 km
Watergangen

Ruim 3.000
Polders

7.500 km
Wegen

Verder zorgen de waterschappen voor:

Goede waterstand
Aan- en afvoer van water

Onderhoud van dijken
Die moeten hoog en sterk genoeg zijn

Ruim 3.000 polders
Moeten drooggehouden worden

De ChristenUnie doet in 18 van de 21 waterschappen in Nederland mee met de verkiezingen. Dit zijn onze lijsttrekkers:

- Klaas Wierenga
- Egbert Berenst
- Tjip Douwstra
- Herman Odink
- Hugo Tromp
- Gerard van den Brandhof
- Teus Stam
- Kees van Kranenburg
- Elmer Benjamin
- Otto Ferf Jentink
- René Roorda
- Pieter-Jan Hofman
- Greet van den Bergh
- Jantien Fröling
- Jaap van Ginkel
- Arjen Bouwmeester
- Ate van der Hoeven
- Feico Lanting

KIJK OP MEER INFO OP
CHRISTENUNIE.NL/WATERSCHAPPEN

Mirjam Bikker:

'Ik hou van de mensen achter de wet'

Eerst goed nadenken en dan actie. Zo wil Mirjam Bikker, lijsttrekker voor de ChristenUnie in de Eerste Kamer, het liefst te werk gaan. En dat lukt haar ook, hoewel haar handen nog vaker jeuken, want die wet bestrijding mensenhandel, waarom duurt dat zo lang? “Ik wil de mensen achter de wet blijven zien.”

Het blad vtwonon zou het interieur van de Eerste Kamer als ‘stijlvol klassiek’ typeren en dat vindt Mirjam Bikker (36) helemaal passen bij het instituut. Enthousiast wijst ze op het prachtige notenhout, de groen-leren tafelbladen, de ingelijste portretten aan de muren en het grote schilderij van koning Willem II in de senaatszaal. Alles ademt rust en bedachtzaamheid. En dat is precies wat de Eerste Kamer moet zijn: bedachtzaam, de kalmte bewarend in de waan van de dag.

Als ik dat zeg tegen Mirjam is ze het met me eens: hier is ruimte voor de ‘tragere vragen’, maar de Eerste Kamer is zeker niet een ‘bezonken instituut’. Er wordt

ook snel gehandeld, als de politiek dat vraagt en de senatoren zitten bovenop de actualiteit. Bovendien is het allang niet meer een ‘ouwemannenclub’, vul ik aan, want als ik door de ledenlijst scroll, kom ik nogal wat vrouwen en vooral ook jonge vrouwen tegen. Waarvan Mirjam er één is, maar ze haast zich te zeggen dat ze daar nooit op aangesproken wordt.

Ambitieus

Als ik Beatrice de Graaf noem, die zei dat de emancipatie pas gelukt is als aan de top ook luie en slecht functionerende vrouwen zitten, schiet ze in de lach. Mee eens! Maar zelf is ze zeker niet lui en functioneert ze uitstekend. “Als Mirjam een feitelijke

onjuistheid signaleert, dan klopt dat”, had een mede-senaatslid pas nog opgemerkt. Mirjam werkt hard, heeft haar zaken op orde en kent haar dossiers door en door. Zo wil ze ook bekend staan: “Dan kun je pas dingen bereiken”.

Op de vraag wat ze dan wil bereiken noemt ze een paar zorgpunten: het gebrek aan solidariteit in onze samenleving, de besluiteloosheid rond het klimaatakkoord en de wet over prostitutie en mensenhandel die nog altijd niet rond is. Wat betreft dat eerste is haar brandende vraag: “Kunnen we nog wel echt met elkaar samenleven? Er heerst wantrouwen, in de politiek maar ook tussen groepen in de samenleving. Kunnen we maatschappelijke problemen nog wel samen oplossen? Geven en nemen? Als ik op social media kijk, denk ik van niet: we mopperen wat af. Terwijl we zo’n mooie democratie hebben en we best naar elkaar zouden kunnen luisteren. Gelukkig zie ik dat op zoveel plekken wel, neem de voetbalvereniging van mijn zootje: mensen zetten zich in voor de club, zijn sociaal, geven om elkaar. Dat is ook Nederland, denk ik dan, laat ik mij daar op richten.”

Kinderen

Het gebrek aan daadkracht als het gaat om het klimaat is in feite ook een gebrek aan solidariteit, vindt Mirjam: “Dat gaat over generaties! Over de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen. Waarom doen we dan zo moeilijk? Als je de schepping liefhebt, dan heb je nu je kans! Dan moet je dat niet gaan verstoren met verkeerde beeldvorming en politieke spelletjes. Bedenk wat je wil doen, hoe je dat gaat doen, laat het uitrekenen en klaar. Maak keuzes en schiet op. We hebben genoeg slimme mensen om door te pakken.”

Mirjams handen jeuken en dat komt ook door gesprekken met haar kinderen: “Zij stellen zulke goede vragen! Ze prikken door de buitenkant heen en zetten me aan het denken.”

Ze is blij dat het werk in de Eerste Kamer parttime is zodat ze ‘ook thuis in haar gezin volop mee kan doen’. Drie dagen in de week werkt ze en samen met Wouter en hun drie kinderen (9, 7 en 2) woont ze weer in haar geboortestad Gouda: dichterbij Den Haag. Hoewel de liefde voor Utrecht nog niet over is, waar haar politieke carrière als raadslid begon. Daarover gaat haar derde pijnpunt: de mensenhandel. Want die

‘Je redt het hier niet zonder gedegen inhoudelijke inbreng’

keer dat ze in Utrecht op werkbezoek met de politie een meisje uit Wit-Rusland van de straat haalde, zal ze nooit vergeten. “Die ogen. Dat verdriet. Heel erg. En dan denk ik: we wachten al jarenlang op een wet, maar door politieke keuzes is dat enorm vertraagd en ligt de bal nu nog steeds bij het kabinet. “Denk aan de mens achter zo’n wet, denk ik dan. Er worden in de tussentijd zoveel jonge mensenlevens verwoest! Ja, daar lig ik dan wakker van en dat is ook goed. Voor hen doe ik het en wil ik veranderen wat ik veranderen kan.”

Trots

Gelukkig lukt het vaak om in de Eerste Kamer een brede coalitie te vinden voor kwesties die de ChristenUnie aan het hart gaan. Zoals het godsdienstonderwijs op scholen: “Het lukte me van SP tot D66 om dat te organiseren, met ruimte voor verschillen. Prachtig!” Trots is ze op collega senator Roel Kuiper die de eerste parlementaire onderzoekscommissie leidde over privatiseringsverdriet. Dankzij dat rapport moet de overheid nu wel drie keer nadenken voor zij iets privatiseert. “Het debat gaat nu steeds terug naar de fundamentele vraag: Waar is de overheid eigenlijk voor? En dat is typisch een Eerste Kamer-vraag: terug naar grondoorzaken, naar onze principes en daar goed over nadenken. En dan actie natuurlijk. Wat zou het mooi zijn als we dat ChristenUnie geluid, na de verkiezingen weer sterk kunnen laten klinken. Ik hoop op vier zetels, dat lijkt me een topkwartet.” «

GROETEN UIT...

Limburg

V.L.N.R. JESSE DE
HAAN, FRANCIS
VAN DER MOOREN,
INGEBORG
DIJKSTRA-VERBEEK
EN BENJAMIN
NOORDERMEER

Op campagne in Maastricht

De campagnemiddag begint voor Francis van der Mooren niet met (lijst)trekken maar met duwen. De campagnecamper welteverstaan. Tijdens de vakantie stond het ding een poosje stil en dus is er even duwen voor nodig om de ‘Luistertour’ camper weer aan het rijden te krijgen. Maar het lukt. Met campagneleider Jesse de Haan achter het stuur en onze verslaggever achterin.

We zijn dus op luistertour. Op weg naar de andere kandidaten, bijzondere afspraken en mooie uitzichten. Dat is hoe de ChristenUnie in Limburg haar campagne voor de Provinciale Staten aftrapt. Niet met het schreeuwen van de daken, nog niet. Eerst luisteren. En dat is voor lijsttrekker Francis van der Mooren heel belangrijk. “Wij zijn in Limburg nog niet heel zichtbaar. Daarom trekken we nu de provincie in. Om zichtbaar te zijn en oprecht te luisteren naar wat de burger belangrijk vindt.”

Gods werk

Dat onderzoek is voor Van der Mooren niet vreemd. Als onderzoeker bij het CBS houdt zij zich bezig met cijfers over onderwijs en zorg en welzijn. Die sociale achtergrond past ook bij de nummer twee op de lijst: Ingeborg Dijkstra-Verbeek, die in hartje Maastricht instapt in de camper. Zij is docent en opvoedcoach en vertelt al snel vol passie over hoe ze bij de ChristenUnie in Limburg terecht is gekomen. “Een jaar geleden wist ik niet dat ik nu hier zou zitten. Maar ik voel me echt geroepen. We zijn als team op zo’n bijzondere manier bij elkaar gebracht. Daaraan zie je dat dit Gods werk is. Hij doet nu al bijzondere dingen. De gesprekken die we hebben, de mensen die we ontmoeten. Fantastisch!”

Jongste kandidaat

We lopen door Maastricht en zien overal om ons heen de prachtige historische gebouwen, oude stadsmuren, bijzonder straatjes en Mariabeelden in de muren. We hebben inmiddels de jongste kandidaat van de lijst gevonden. Benjamin Noordermeer heet hij en hij leidt ons naar de Basiliek waar we kapelaan Miguel Pascual zullen ontmoeten. De eerste afspraak voor de luistertour van vandaag.

*“We zijn als team op
zo’n bijzondere manier bij
elkaar gebracht”*

Glorieus uitzicht

In de basiliek is het donker en een tikje mysterieus. De sfeer nodigt uit tot zwijgen of ten minste zachtjes fluisteren. De grote glas-in-lood ramen vertellen de Bijbelverhalen en in de hal zijn ontelbare kaarsjes aangestoken. De van oorsprong Spaanse kapelaan Miguel laat vol trots het kerkgebouw zien. Het balkon boven biedt een glorieus uitzicht op het ›

middenschip en het altaar terwijl de organist het plaatje afmaakt met een oefensessie. Je zou bijna vergeten om nog een gesprek te voeren, maar de kandidaten zijn nieuwsgierig naar het verhaal van de kapelaan.

Hij vertelt dat de kerk nog steeds goed bezocht wordt, maar dat het wel steeds moeilijker is om

**CAMPAGNELEIDER
JESSE DE HAAN**

Werkzaam als voorganger van de Baptistengemeente in Maastricht
Motto: Hoopvol realisme.

vrijwilligers te vinden. “Wij vertellen dat God liefde is, maar de samenleving individualiseert.” De kapelaan ziet daarin ook een taak voor de politiek en de ChristenUnie in het bijzonder. “In een samenleving waarin vergrijzing en de kosten voor de ouderenzorg echte problemen worden, is het des te belangrijker om de mensen aan te spreken op de zorg voor elkaar.” Moet er dan een sociale dienstplicht komen? Miguel twijfelt daaraan. “Als het verplicht wordt, dan is het meteen niet meer vanuit het hart. We moeten de mensen weer leren dat ze vanuit dankbaarheid voor God voor de mensen om zich heen gaan zorgen.”

Halfje appel/kers

Vanuit de basiliek lopen we langs De Bisschopsmolen, een authentieke bakker die échte Limburgse vlaaien verkoopt en de historische werking van de graanmolen prachtig laat zien. Terwijl we wachten op onze bestelling (een halfje appel/kers en een halfje abrikoos), raakt Ingeborg Dijkstra aan de praat met een paar andere klanten. Het blijkt voor hen een leuke verrassing dat ze ‘zomaar’ de ChristenUnie Limburg tegenkomen.

*“Of we nu de eerste zetel wel
of niet binnenhalen, we
willen blijven luisteren naar de
mensen die hier wonen”*

Terug in de camper vertelt Dijkstra dat dit vaker gebeurt. “We zijn de afgelopen jaren niet zichtbaar geweest in Limburg. Dat is een uitdaging maar tegelijk ook een kans. Er is nu een alternatief voor de stemmers.” Francis van der Mooren voegt daaraan toe: “We moeten er wel voor waken dat we niet alleen in campagnetijd zichtbaar zijn, maar ook daarna. Of we nu de eerste zetel wel of niet binnenhalen, we willen blijven luisteren naar de mensen die hier wonen. Er zijn al zo veel prachtige initiatieven, de mensen kunnen enorm veel, maar dan moeten ze wel gehoord en gefaciliteerd worden.”

Maatschappelijk werker

Eén van die mooie burgerinitiatieven komt van Monique van Heesch. Zij werkt als zelfstandig

verpleegkundige en is in 2017 begonnen om de bewoners van twee straten in haar wijk aan elkaar te verbinden. Ze zou heel graag op langere termijn hiervoor een programma uitvoeren dat de gemeente voor de wijken kan aanschaffen. De #luistertour camper stopt voor haar huis, waar we ook nummer drie van de lijst ontmoeten. Johan van Groningen kent de wijk goed omdat hij in de regio werkzaam is als maatschappelijk werker. Zodra we zijn begroet door Monique en de vlaai is aangesneden, begint Van Groningen dan ook inhoudelijke vragen te stellen.

Letterlijk aanbellen

Als sociaal werker in het veld snapt Johan van Groningen wel waarom het initiatief van Monique zo goed werkt. "Je komt als welzijnsinstelling niet alle mensen tegen. Om ze allemaal te bereiken, moet je letterlijk aanbellen." Monique Heesch merkt wel dat het voor haar vaak moeilijk is om de middelen te krijgen om haar initiatief uit te voeren. "Om mijn werk te financieren moet de gemeente gaan 'omdenken' en oog hebben voor initiatieven van bewoners naast de grote organisaties waarmee al jaren contracten worden gesloten." Als Francis van der Mooren haar vraagt wat zij als grootste kans ziet in de zorg dan klinkt er één woord: "ontschotten!" Van Groningen voegt er nog aan toe dat er al veel initiatieven bedacht zijn om burgers op een laagdrempelige manier te bereiken, maar dat daar wel meer informatie over zou moeten gaan richting de bewoners.

Pioniers

Terug in de camper mijmert campagneleider Jesse de Haan van achter het stuur over het team van de ChristenUnie Limburg. "Het zijn allemaal pioniers.

1. FRANCIS VAN DER MOOREN

Werkzaam als onderzoeker bij het CBS – vrijwilliger in een schoolbestuur

Motto: Echte wijsheid is God dienen.

2. INGEBORG DIJKSTRA-VERBEEK

Werkzaam als godsdienstdocent en opvoedings- en opleidingscoach

Motto: Zeg wat je doet en doe wat je zegt.

3. JOHAN VAN GRONINGEN

Werkzaam in het sociaal domein, als maatschappelijk werker en projectmedewerker

Motto: Een aansporing: wees bevlogen en doortastend.

In de politiek, maar ook in hun kerken, scholen en wijken. Dat maakt ons zo'n geschikt team om ook in de twaalfde provincie van Nederland voor het eerst een zetel te halen." De hoes gaat weer over de camper en daar wacht de wagen tot de volgende campagedag van de Luistertour. En nu maar hopen dat hij de volgende keer in één keer start. «

feest van de vrijheid van onderwijs

Iedere maandag kijk ik ze aan. Gepassioneerde docenten, in hun eigen klaslokaal, terwijl ze kinderen uitleggen dat de rekenles zo eventjes moet worden onderbroken, omdat ik mijn hoofd om de deur steek.

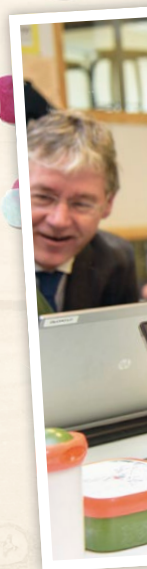
Nieuwsgierige leerlingen, die hun neus tegen het raam duwen, omdat ze gehoord hebben dat de minister in aantocht is. Bevlogen schoolleiders, die hun school van de beste kant laten zien. Ervaren conciërges, die me precies kunnen vertellen welke leerling een reprimande nodig heeft en welke leerling af en toe een schouderklopje. Betrokken ouders, die in de aula helpen om een feestweek voor te bereiden. Zo gaat het elke maandag, want iedere week probeer ik op die dag (en soms ook op een andere) een paar scholen te bezoeken.

Vrijheid

De verhalen van de scholen draag ik de rest van de week bij me. Het vormt de brandstof voor mijn werk. Wanneer ik op het ministerie aan het overleggen ben of in de Kamer mijn plannen moet verdedigen, dan put ik uit die momenten. De verhalen van scholen leren me iedere week weer dat Nederland is gezegend met een prachtig onderwijssysteem. Wat mogen we dankbaar zijn dat ouders in ons land een school voor hun kinderen kunnen uitkiezen die past bij hun

geloof of overtuiging. Een politiek bevochten grondrecht, waar we echt heel zuinig op moeten zijn. Het levert een veelkleurigheid aan goede school- en onderwijssoorten op.

Scholen worden er echt beter van als ze niet het eigendom zijn van de overheid, maar worden gedragen door gemeenschappen van ouders, leraren en schoolleiders. Als ze niet aan de ketting liggen van een ministerie, maar gevoed kunnen worden door uitgesproken geloof, overtuiging of visie. Daar profiteert zowel het bijzonder als het openbaar onderwijs van. Ik vind het daarom prachtig dat we dankzij de regeringsdeelname van de ChristenUnie aan plannen kunnen werken om de vrijheid van onderwijs verder te beschermen en te verruimen. Bijvoorbeeld met het voorstel om het makkelijker te maken om een nieuwe school op te richten. Dat geeft ouders straks nog meer keuzevrijheid en zorgt dat bestaande scholen duidelijker moeten zijn over hun identiteit.

ARIE SLOB BIJ EEN
VOORLEESONTBIJT

Bloei

Ooit gaf ik zelf les. Geschiedenis en maatschappijleer in het voorgezet onderwijs. Het is de mooiste baan die je hebben kan. Iedere dag werken aan de toekomst van de volgende generatie. Een hoofdrol. De vrijheid van onderwijs maakt ministers juist bescheiden. Eigenlijk heb ik maar één taak: ik moet ervoor zorgen dat docenten de gaven en talenten die kinderen gekregen hebben tot bloei kunnen brengen. Ik ben dienstbaar aan de missie van het onderwijs, ik bepaal die niet. Ik kan wel helpen om veranderingen in gang te zetten. Het afgelopen jaar kon ik bijvoorbeeld meer geld uittrekken voor docentensalarissen. We gaven lerarenteams middelen om werkdruk tegen te gaan. We werken hard om het lerarentekort op te vangen. We zorgen dat ook jongeren in het praktijkonderwijs voortaan een echt diploma krijgen. We investeren geld in het technisch vmbo.

En zo hebben we meer mooie plannen. Maar het echte succes van het onderwijs? Dat is afhankelijk van goede docenten, die gepassioneerd hun vak beoefenen. En van schoolleiders, die als een schild voor hun docenten gaan staan. Van onderwijsondersteuners die kinderen die extra aandacht nodig hebben een extra zetje kunnen geven. Van betrokken luizenvaders en -moeders. En vergeet de conciërges niet. Het onderwijs is niet van mij, dát is de kracht van de vrijheid van onderwijs.

ARIE SLOB
Minister voor Basis-
en Voortgezet Onderwijs
en Media

HARD WERKEN VOOR WAARDE- VOLLE PROVINCIES

Met de provinciale verkiezingen in aantocht vragen we ons af: wat doet een provincie eigenlijk, wat merken wij daarvan en wie werken daar? Vier lijsttrekkers gaan met elkaar in gesprek: Harold Hofstra uit Flevoland, Renate van der Velde uit Overijssel, Wiebo de Vries uit Friesland en Jacco Schonewille uit Zuid-Holland.

In Amersfoort is de zaterdagmiddag bijna ten einde. De gesprekspartners hebben er net een dag training op zitten. Maar voor een inspirerend gesprek met gelijkgestemde collega's gaan de liefhebbers van het politieke vak graag nog een uurtje door.

Eerst maar de vraag: waarom de ChristenUnie?

Wiebo: "Ik ben christen en maatschappelijk betrokken. Bij de ChristenUnie voel ik mij het meest thuis; ik vind het belangrijk dat we in de politiek uitdragen dat onze bron Gods Woord is."

Harold: "Vroeger zat ik al bij het GPJC [De politieke jongerenorganisatie van het Gereformeerd Politiek Verbond (GPV), red]. De ChristenUnie wil de Bijbelse waarden

en normen laten spreken, vertaald naar de dagelijkse praktijk."

Renate: "De uitgangspunten van de partij passen heel erg bij mij. Ik hoef geen moeite te doen om ChristenUnie-dingen te zeggen, dat is wat ik vind en ben. In de partij verankerde thema's als duurzaamheid en gerechtigheid zijn ook voor mijzelf heel belangrijk."

Jacco: "Christen zijn blijkt uit wat je doet, ook in de politiek. Dan is er voor mij maar één partij."

Waar houdt de provincie zich zoal mee bezig?

Renate: "We besluiten over de provinciale wegen, openbaar vervoer, natuurbeleid, wat doen we nog meer, mensen?"

Harold: "Regionale economie, ruimtelijke ordening, behoud van het landschap." ›

♀
'De provincie is ver-van-mijn-bed, hoor je vaak, maar we doen er wel degelijk toe'

Jacco Schonewille (50) is in 2017 begonnen als statenlid in Zuid Holland, hij woont in Den Haag. Hij is getrouwd en heeft vier kinderen. Is een ICT-ondernemer, en in zijn spaarzame vrije uren luistert hij muziek, of speelt zelf viool.

Renate van der Velde (44), lijsttrekker van de ChristenUniefractie in Overijssel. Ze is getrouwd, heeft drie kinderen en een pleegkind. Daarnaast werkt ze als onderwijs- en arbeidsrechtjurist. In haar vrije tijd leest ze graag.

Harold Hofstra (41) is gedeputeerde in Flevoland. Hij is getrouwd en heeft drie kinderen. Zijn uitlaatklep is hardlopen.

Wiebo de Vries (49), sinds 2011 statenlid in Friesland. Hij is getrouwd en heeft twee kinderen. In het dagelijks leven is hij ondernemer. Ook hij sport graag in zijn spaarzame vrije uren, dan stapst hij op de racefiets.

‘Als we ergens nadrukkelijk een punt van maken, wordt er naar ons geluisterd’

Wiebo: “Cultureel erfgoed. Wij bedrijven op iets abstracter niveau politiek dan dat de gemeentelijke politiek doet. Gechargeerd: we gaan niet over losliggende tegels, maar bepalen hoe we de publieke ruimte willen invullen, hoe we bijvoorbeeld duurzaamheid een plek willen geven. Om het verschil aan te geven: provincies bepalen waar er huizen gebouwd mogen worden, de gemeente bepaalt vervolgens hoe dat concreet wordt ingevuld, bijvoorbeeld het type huizen.”

Harold: “Ik heb gemerkt dat de provincie, ondanks het abstracte niveau waar Wiebo het over had, dicht bij de burger staat. Neem bij ons in Flevoland de Oostvaardersplassen, of Lelystad Airport. En denk aan de energietransitie; windmolens, zonneparken, daar speelt de provincie een belangrijke rol in. De provincie is ver-van-mijn-bed, hoor je vaak, maar we doen er wel degelijk toe.”

Renate: “Ik zou het woord ‘abstract’ niet gebruiken. Eerder: een ander schaalniveau. De onderwerpen zijn soms heel concreet. Mag je in jouw recreatiewoning blijven wonen of niet? Concreter gaat het niet worden.”

Jacco: “De vraag die je nog weleens hoort, wat het nut is van de provincie, vind ik ridicul. Wat provincies doen – concreet én op grote schaal – is nodig om gemeentes te verbinden. Wel zijn we vaak onzichtbaar; we zoeken minder de publiciteit, profileren ons minder nadrukkelijk.”

Er wordt wel beweerd dat de politiek de leukste hondenbaan ter wereld is. Waar halen jullie je energie uit?

Renate: “Je komt op plekken waar je anders nooit zou komen; je bent overal welkom, iedereen wil z’n verhaal aan jou kwijt. En uiteraard geeft het energie wanneer je je politieke doelen bereikt. Of het te combineren is met een andere baan? Nauwelijks.” Lachend: “Maar we ploeteren voort.”

Wiebo: “Als ondernemer is de combinatie lastig. Politicus ben je niet alleen op woensdagmiddag, maar 24/7. Waar ik energie uithaal, is de veelheid van onderwerpen die voorbijkomen. Je verdiept je vier weken in een onderwerp, maakt daar een beslissing over en gaat weer door.”

Harold: “Je moet oprecht geïnteresseerd zijn in mensen, dan krijg je energie van al die ontmoetingen en de verhalen die je hoort. Je draagt verantwoordelijkheid en kunt daadwerkelijk aan de knoppen draaien.”

Jacco: “Wij vinden dat dit werk onze opdracht in deze wereld is. Als het goed is, krijg je daar ook energie van.”

Wat is het verschil tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten?

Jacco: “Provinciale Staten is het hoogste orgaan binnen de provincie. Gedeputeerde Staten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering.”

Renate: “De Gedeputeerde Statenleden doen het dagelijkse, moeilijke werk. Wij als Provinciale Staten komen op woensdag even langs en zeggen hoe het moet. Laatst liep ik een dag mee met onze gedeputeerde. Ik was onder de indruk van de druk die op zijn schouders ligt vanwege die dagelijkse werkelijkheid. De Provinciale Staten kunnen gemakkelijk zeggen: we gaan windmolens bouwen, maar je zult maar de gedeputeerde zijn die komt zeggen: ‘Maar wel vlak naast úw dorp’.”

Jacco: “Wij zitten als ChristenUnie niet in de coalitie, maar zijn op spannende momenten altijd constructief bezig. Een aantal andere partijen willen zich provinciaal nog weleens te nadrukkelijk profileren, terwijl wij dan zeggen: er moet gewoon goed bestuurd worden.”

Wat wordt bij de komende campagne hét thema in jullie provincie?

Jacco: “De energietransitie. Een heikel punt is een warmtebedrijf dat is opgericht, waar de provincie Zuid-

Holland een aandeel in heeft. En in sommige gebieden is bodemdaling een groot onderwerp. We hebben een prachtig programma. De grootste uitdaging vind ik om door dat goede programma ook niet-gelovigen aan ons te binden.”

Renate: “Bij ons in Overijssel staat het thema duurzaamheid met stip op één, ook bij ons vooral de energietransitie. Meer zonne- en windenergie. Verder speelt lokaal de verbreding van de N35; de vraag is wie dat gaat betalen. Het is een rijksweg, dus wij zeggen: het Rijk betaalt. De PVV en VVD willen dat de provincie betaalt.

Ook in Flevoland staat de energietransitie hoog op de campagnelijst, zegt Harold. “Verder: de vitaliteit van de samenleving, zowel in de stad als op het platteland.”

Naast de uitvoering van het klimaatakkoord speelt in Friesland het veenweidegebied een belangrijke rol, legt Wiebo uit. “Het lege midden, noemen wij dat. Doordat veen verbrandt, groeit de CO₂-uitstoot. We kunnen het waterpeil verhogen om die verbranding te voorkomen, maar dan staat landbouwgrond deels onder water. Dat wordt een heet hangijzer. De ChristenUnie wil maatwerk, in overleg met de boeren, de hoofdgebruikers van het gebied.”

Wat vindt het thuisfront eigenlijk van jullie politieke werk?

Renate: “Mijn kinderen vinden het wat minder leuk dat ik straks op een grote poster sta.”

De tafel lacht. “Maar mijn man steunt me. ‘Doe het maar, we gaan dit gewoon organiseren’. Momenteel bereidt hij thuis een verjaardag voor. Zonder zijn steun zou ik dit niet kunnen doen.”

Harold: “Ze moeten begrijpen dat je ’s avonds vaak weg bent. Of dat je, áls je dan thuis bent, vaak stukken zit te lezen. Rondom de situatie met de dieren in de Oostvaardersplassen

kwam het in ons gezin wel erg dichtbij, door bedreigingen. Dan wordt er meer van je thuisfront gevraagd dan je zou willen, het was een rollercoaster; papa die steeds weer op het jeugdjournaal verschijnt. Of ik heb overwogen ermee te stoppen? Nee. Ik sta honderd procent achter ons besluit, wat ook het meest diervriendelijk is met het oog op de toekomst.”

‘Op plekken waar je anders nooit zou komen; je bent overal welkom’

Op welke prestatie zijn jullie het meest trots?

Jacco: “We hadden een dossier over de aanleg van een weg waar een patstelling ontstond tussen Provinciale en Gedeputeerde Staten. De fractie SGP-ChristenUnie speelde daarin een verbindende rol, waardoor er een oplossing kwam. Zo’n fractie willen we zijn, niet polariserend je politieke gelijk halen. Ook andere Statenleden vonden dat bijzonder.”

Harold: “In Flevoland staat de ChristenUnie bekend als betrouwbaar. Ruim een jaar geleden was er een coalitiecrisis, toen waren wij de partij die verantwoordelijkheid nam,

hoe lastig sommige dossiers ook waren. Nadien hoorden we vaak: we zijn het niet altijd met jullie eens, maar jullie zijn betrouwbaar. Als we ergens nadrukkelijk een punt van maken, wordt er naar ons geluisterd. Bijvoorbeeld: oog voor het kleine, zoals weidevogelbeheer. Subsidies voor weidevogelbeheer die stopgezet waren hebben wij weer geactiveerd.” Wiebo beaamt het betrouwbare imago van zijn partij. “En de ChristenUnie zoekt altijd de verbinding. We zitten in de oppositie in Friesland, maar we denken altijd constructief mee met de coalitie. Scherp waar het kan, meebewegend waar het moet.”

JOËL VOORDEWIND op Lesbos

We komen vrijdagavond 8 februari 2019 aan op het Griekse eiland Lesbos. Daar ontmoeten we Ali. Ali is jarenlang op de vlucht voor het geweld in zijn vaderland Syrië. In 2016 slaagt hij er in op Lesbos te komen. Na twee jaar van wachten en ontberingen in kamp Moria werkt hij nu zelf als hulpverlener onder zijn lotgenoten. Hij doet dat voor 'Movement on the Ground', een Nederlandse hulporganisatie.

Zaterdag bezoeken we Kara Tepe, een speciaal kamp voor de meest kwetsbare vluchtelingen: gezinnen met jonge kinderen, gehandicapten, getraumatiseerden. Mede op initiatief van Movement on the Ground is dit kamp omgevormd tot een soort modelkamp of: campUS, zoals ze het zelf liever noemen. 'Dignity' is het sleutelwoord wat we hier steeds horen: waardigheid.

Ali laat collega Tweede Kamerlid Maarten Groothuizen (D66) en mij die middag kamp Moria zien. Daar is die waardigheid ver te zoeken. Het kamp is met 3000 mensen al overbevolkt. Erbuiten, in zelfgemaakte tentjes, zitten er nog eens 2000. Dit deel noemen ze 'de jungle'.

Maar onderaan de helling waar de tenten van 'de jungle' staan, is een gedeelte wat er veel beter uitziet. Daar is de grond in terrasvorm

vlak gemaakt en staan er dubbelwandige tenten met verwarming aan keurige straten van wit grind.

Dit is het werk van 'Movement on the Ground'. 'Movement' wil de rest van de 'jungle' eigenlijk ook aanpakken, maar krijgt daar geen vergunning voor. De reden lijkt politieke onwil.

In kamp Moria is er op dit moment maar één arts namens de Griekse overheid werkzaam. Daarom is de Stichting Bootvluchteling met een eigen medische post in dit gat gesprongen. De medische, maar ook psychische nood is hoog.

Terug in Nederland willen Maarten en ik aan het kabinet gaan vragen hoe we zulke organisaties kunnen ondersteunen. Tegelijk zal de EU tot een eerlijke verdeling over Europa moeten komen van erkende vluchtelingen en tot terugkeer van hen die geen vluchtelingen blijken te zijn. Bovendien moet de procedure veel sneller zodat mensen als Ali niet twee jaar onder zulke omstandigheden hoeven te wachten op een besluit over hun toekomst.

JOËL VOORDEWIND
Tweede Kamerlid
ChristenUnie
@joelvoordewind

KIJK VOOR
MEER FOTO'S OP
CHRISTENUNIE.NL/
LESBOS

“Fietsconferentie” VOOR LOKALE LEIDERS

In 2018 zijn de eerste ChristenUnie Leiderschapsconferenties georganiseerd. Doelgroep: afdelingsvoorzitters en fractievoorzitters. Om precies te zijn: tandems. Want het is wel de bedoeling dat iedere voorzitter mét zijn of haar collega-voorzitter uit de eigen gemeente komt. Het gaat tijdens die dag juist over de vraag: hoe geven we *samen* leiding aan de afdeling, met alle processen die daarin spelen. Wat hebben we daarvoor nodig en wat is ieders rol daarin? Zijn we het samen eens over de bestemming,

de route en het tempo van de fietstocht? Er is ruim gelegenheid om met andere tandems van gedachten te wisselen over hun aanpak.

Bij de ChristenUnie houden we niet van luchtfietsen en wel van hoopvol en realistisch. Daarom gaan we in het laatste programmaonderdeel lekker praktisch aan de slag met een vierjarenplanning voor de afdeling, om die op een later moment 'thuis' samen met je bestuur en fractie uit te werken.

Binnenkort is er voor lokale leiders een nieuwe kans om de Leiderschapsconferentie te bezoeken!

Datum: zaterdag 13 april 2019

Plaats: regio Amersfoort

Meer informatie:

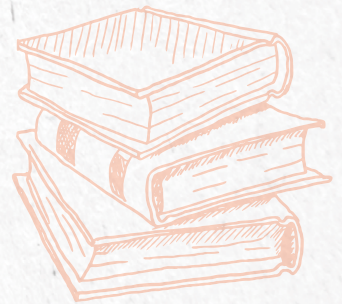
www.christenunie.nl/leiderschapsconferentie

Wat drijft ChristenUnie-politici? Om die vraag te beantwoorden nemen een kijkje in de goed gevulde boekenkast van Peter van Dalen (60), voor de derde keer de ChristenUnie-SGP lijsttrekker bij de Europese Verkiezingen, dit jaar op 23 mei a.s.

Oog voor alle kanten van het verhaal

Van Dalen woont samen met zijn vrouw in het Utrechtse Houten, in een groene buitenwijk. Hun drie zoons zijn al enige jaren de deur uit, twee getrouwd, met ieder een kind, en de derde zoon woont op kamers. Wanneer ik het huis van de Europarlementariër binnenkom, vallen meteen de vele boeken op. Niet alleen de boekenkast staat vol, maar overal liggen ook onregelmatige stapeltjes boeken van

Van Dalen en zijn vrouw met de meest kleurrijke titels. In de keuken, op de bijzettafeltjes en op de eettafel.

Paplepel

“Ik las als klein kind al heel veel boeken en kranten. Dat is een beetje met de paplepel ingegoten.” Van Dalen groeide op in Zwijndrecht. Hij studeerde Geschiedenis en Internationale Betrekkingen in Utrecht,

en werkte tegelijkertijd voor de RPF-fractie in Den Haag. Zo is hij vanaf jonge leeftijd al betrokken bij het werk van de ChristenUnie.

“Ik hou ervan om te lezen van papier. Ook voor mijn werk wil ik teksten vast kunnen houden. Tegenwoordig worden veel stukken digitaal aangereikt, maar ik wil het dan toch op papier. Dan kan ik er dingen bijschrijven, erin krassen

en er mee zoeken en vergelijken met andere stukken. Lezen is voor mij ontspanning. Zelfs de boeken over de Amerikaanse burgeroorlog vind ik interessant en ontspannend, terwijl dat toch ook wel pittige studieboeken zijn.”

Fascinatie

Die Amerikaanse ‘Civil War’ heeft een belangrijke plek in het leven van Van Dalen. In zijn collectie staan vele tientallen boeken over deze oorlog en in het huis zijn ook dvd’s, speelkaarten en zelfs een prachtig schaakspel te vinden. Op de vraag waarom Peter van Dalen de Amerikaanse burgeroorlog zo interessant vindt, komt de verhalenverteller in hem naar boven. Vol passie, met verhalende stem neemt Van Dalen me mee door verschillende anekdotes die zich afspeelden tijdens de Civil War. “Broers kwamen tegenover elkaar te staan. Hartsvrienden schoten op elkaar. Ooms en neven vlogen elkaar naar de keel. Dat is beangstigend vind ik. Dat kan er dus gebeuren met mensen. Sterker nog, dat gebeurt nu nog steeds. Denk maar aan de bloedige strijd tussen de Hutu’s en de Tutsi’s, die ooit in vrede naast elkaar leefden. Of aan de oorlog in Irak. En zelfs in Europa en Nederland zie ik dat. Ik maak me echt ongerust over de toenemende haat. Er is geen respect meer voor elkaar. En sommige politici hebben daar baat bij. Die stoken die vuurtjes op en melken de situatie uit. Als je geen afstand neemt van de haat, dan laat je het toe.”

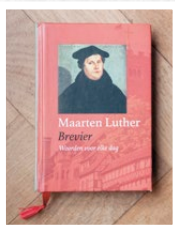
Recht doen

Toch ziet Van Dalen ook belangrijke lessen in de Amerikaanse Burgeroorlog. “Er waren ook juist hele bijzondere momenten. Mensen die elkaar hielpen, conflicten die werden opgelost, partijen die elkaar weer vonden. Een mooi voorbeeld is tijdens de slag bij Gettysburg waar een Zuidelijke generaal kort voor zijn sterven om

vergeving van zijn daden vroeg. Dat inspireert me ook in mijn werk: eerst de ander in de ogen kijken. Eerst elkaar spreken, dan pas een mening rond letteren. Dat past ook bij een heel belangrijk thema in de Bijbel: recht doen. Ik heb bijvoorbeeld een zwak voor mensen die keihard werken, maar in de politiek niet gehoord worden. Vrachtwagenchauffeurs, binnenschippers en vissers bijvoorbeeld. Europa grijpt steeds in hun dagelijks leven in, maar in Brussel lopen zij aan tegen kolossen van steen en glas en is er vrijwel niemand beschikbaar om echt mee in gesprek te gaan. Dat doe ik dus wél”

Zeven boeken

Die drive om te verbinden, om alle verhalen te horen en recht te doen blijkt ook uit de boeken die Van Dalen heeft geselecteerd. Tussen de bladzijden zitten verweerde krantenknipsels, her en der zijn teksten onderstreept. Eén voor één neemt hij ze op, leest passages voor en vertelt talloze verhalen waarbij zijn ogen schitteren. Voor Van Dalen zijn dit boeken met diepe betekenis.

1.

Maarten Luther - Brevier

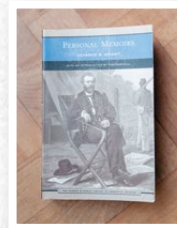
Ik begin hier elke dag mee. Het is een gebedenboekje, geschreven door Maarten Luther. Dit is al het derde jaar dat ik het gebruik, want omdat ik niet elke dag in Nederland ben, heb ik nog steeds niet alle dagen gelezen. Ik heb een zwak voor Luther. Hij was een reformator, maar bleef ook een zekere gevoeligheid houden richting de Rooms Katholieke kerk, bijvoorbeeld in het

2.

Im Westen Nichts Neues - Erich Maria Remarque

Dit is een eerste druk en dat is heel bijzonder. Ik denk dat ik één van de weinigen ben die echt alle boeken van Remarque heeft. Dit boek is in wezen een anti-oorlog roman en daarvoor is Remarque door de nazi’s vervolgd. Eigenlijk gaan al zijn boeken over vluchtelingen en daarom is dit boek ook nog zo actueel. Ik vind Duits een prachtige taal en Remarque een fantastisch schrijver. Heel direct en no-nonsense, ik ben opgegroeid onder de rook van Rotterdam, dus ik houd daar wel van.

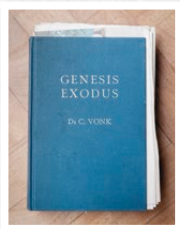
3.

Personal Memoires - Ulysses S. Grant

Ik ben momenteel zo’n 20 boeken aan het lezen over de Civil War. Kriskras door elkaar. Deze gaat overal generaal Grant die later zelfs president werd. De man was heel bescheiden en toch kreeg hij het voor elkaar om de oorlog te beëindigen. Grant heeft lang geworsteld met een drankprobleem, maar dat heeft hij overwonnen, onder andere door goed contact met een aantal predikanten. Dat vind ik mooi. ›

Ik ben ook naar de tombe in New York geweest waar hij en z'n vrouw begraven liggen. Om hen te herinneren. Overigens bezocht ik ook het graf van z'n tegenstrever, de zuidelijke generaal Robert E. Lee. Dat zouden we meer moeten doen, de mensen herinneren die iets betekend hebben. Dat kan in je familie zijn, of zo'n grote naam als generaal/president Grant. Mensen van het kaliber zoals hij - en bijvoorbeeld ook president Lincoln - heb ik daarna in de geschiedenis van de VS eigenlijk niet meer gezien.

4.
.....
**Genesis
Exodus –
ds. C. Vonk**

Dit boek is zo bijzonder en actueel. Vanuit een unieke vertelmethodiek komt er een soort ontspannenheid in hoe je Genesis kunt lezen. Daar houd ik van. Op een begrijpelijke en ontspannen manier iets uitleggen dat normaal zo ingewikkeld is. De serie boeken

is uiteindelijk voortgezet door mijn geestelijke vader, dominee Frans van Deursen.

5.
.....
**Das Boot
– Lothar-
Günther
Buchheim**

In dit boek is een onderzeeboot de 'hoofdpersoon'. Het gaat over bemanningsleden die eigenlijk allemaal de pest hadden aan Adolf Hitler, maar toch moesten vechten. Ik vind het interessant omdat het een andere kant laat zien van de oorlog. Het was niet allemaal zwart-wit, dat is geen enkele oorlog. Ook tegenwoordig niet.

6.
.....
**Paulus
In Rome –
ds. J.J. Poort**

Ik ben denk ik wel twintig keer in Rome geweest en heb daar vele plekken bezocht waar Paulus ook is geweest. Misschien is dat ook de geschiedkundige in mij, maar ik heb iets met deze stad. Enorm interessant om te ontdekken hoe de eerste christenen daar stonden in die samenleving. Toen Paulus aankwam bij het Forum Appii, kwamen christenbroeders uit Rome hem tegemoet. Ik bedacht me dat die mensen wel dertig of veertig kilometer gelopen moeten hebben. Wat een bemoediging voor Paulus. Dat vind ik echt een juweeltje in zo'n Bijbeltekst.

7.
.....
**Maffia
Republiek –
John Dickie**

Dit is nog een hobby van me: lezen over de maffia. De politieke en economische invloed van de maffia wordt door iedereen onderschat. Sowieso in Italië, maar ook in Albanië en Marokko. Ze hebben O-VE-RAL invloed, ook in Amsterdam. Mensen willen dat niet weten. Er is bijvoorbeeld de Zuid-Italiaanse containerhaven Gioia Tauro, in de vorige eeuw onder andere met EU-geld aangelegd. Die haven is inmiddels dé import- en exporthaven van de maffia. Ik vind dan: je moet niet naïef zijn. De mens is van zichzelf niet fraai. Dat laat Remarque ook zien en de verhalen van de Civil War vertellen hetzelfde. Dáárom vind ik het zo belangrijk om op te komen voor het recht. Als we dat allemaal doen, dan komt juist de mooie kant van de mensheid boven. Dat is voor mij christelijke politiek, recht doen en oog hebben voor alle kanten van het verhaal.” «

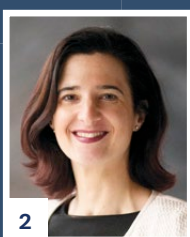
Kandidatenlijst

Europese Verkiezingen

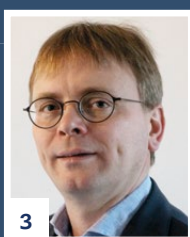
De ChristenUnie zet een stevige kandidatenlijst in voor de Europese verkiezingen in mei 2019. Achttien kandidaten met veel politieke en maatschappelijke ervaring. Omdat we in Europa samen optrekken met de SGP wordt deze lijst voor de verkiezingen samengevoegd met de SGP-kandidatenlijst.

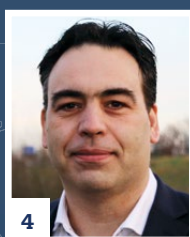
1

2

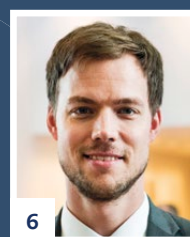
3

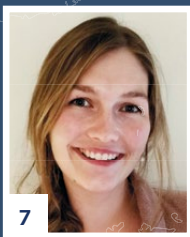
4

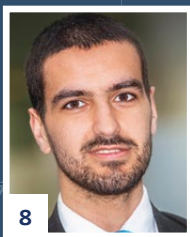
5

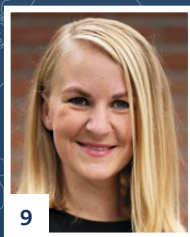
6

7

8

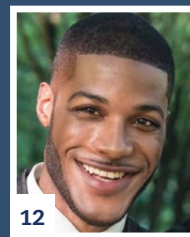
9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

1. Peter van Dalen
2. Anja Haga
3. Anne Strijker
4. Arjen Droog
5. Simone Kennedy-Doornbos
6. Jannes de Jong
7. Johanna Kramer
8. Anil Kumar
9. Klariska ten Napel

10. Jan Henk Verburg
11. Patience Mayaki-van der Horst
12. Efraïm Hart
13. Maaïke Niemeijer-Schaap
14. Bryant Heng
15. Jarno Volmer
16. Rob Jonkman
17. Maarten van de Fliert
18. Don Ceder

Nieuw:
**De beste columns van
Gert-Jan Segers**

Een bundel met persoonlijke verhalen en gedachtes over politiek, geloof en het dagelijkse nieuws.

De auteursopbrengst wordt gedoneerd aan organisaties die strijden tegen mensenhandel en gedwongen prostitutie.

meer info op:

www.christenunie.nl/boek

€ 12,99

⊕ In welk Nederland groeit hij op?

Door de ChristenUnie op te nemen in uw testament, steunt u blijvend het christelijke geluid in de politiek. Daardoor kunnen wij ons blijven inzetten voor de Nederlandse samenleving, zodat ook onze kleinkinderen opgroeien in een land waar christelijke normen en waarden krachtig worden uitgedragen in de politiek. Wilt u ons daarom steunen met een

nalatenschap? Wilt u meer weten over nalaten aan de ChristenUnie? Bel met [Gerben van Helden](mailto:gerbenvanhelden@christenunie.nl). Tel: 033 4226969
Email: gerbenvanhelden@christenunie.nl. Of kijk op

www.christenunie.nl/nalaten

Croissantjes en CRUCIALE KRACHT

Elke woensdag gaat de wekker extra vroeg voor ambulante begeleider Pauline. Het is het enige moment in de week dat één van 'haar' jongeren tijd heeft voor zijn begeleidingsgesprek. De rest van zijn tijd zit vol met een druk schoolprogramma. Als beloning staan knapperige croissantjes voor hem klaar. Pauline 'heeft precies het beleg wat hij lekker vindt'. Met de pinda-kaas om de mondhoeken wordt het een gezellig begeleidingsgesprek.

Toen ik dit voorbeeld uit de praktijk hoorde, voelde ik me trots en dankbaar. Wat mooi, de inzet en betrokkenheid van Pauline! Dat geldt trouwens ook voor de inzet van Sarissa, Patrick en Linda; om een paar namen te noemen van onze 550 Timon-medewerkers. Ze gaan de extra mijl, omdat ze niet kunnen aanzien dat kinderen en jongeren geen thuis hebben of perspectief op een hoopvolle toekomst. Zoals Linda het formuleert: "Je kunt ieder kind toch een veilig en stabiel gezin!"

Als bestuurder van jeugdhulporganisatie Timon ben ik veel bezig met de grote lijnen, het ontwikkelen van beleid, het uitzetten en bewaken van onze visie. In onze visie staat centraal dat we professionele hulp bieden vanuit christelijk perspectief, we zien iedere jongere als een uniek mens en een geliefd kind van God. Ook al kent deze jongere zelf God niet, we willen – zonder te evangeliseren – wél een spiegel van Gods liefde zijn voor jongeren en gezinnen voor wie het leven moeizaam is. Natuurlijk draait al onze inspanning om kinderen zoals Daan. Hij is nog maar acht jaar en kan niet meer thuis wonen. Dat we een goede plek voor hem vinden bij pleegouders, die op hun beurt weer goede begeleiding krijgen van een enthousiaste pleegzorgwerker, dat is ons doel. Goede en gedreven medewerkers zijn dus cruciaal. Gelukkig hebben we die!

Krappe arbeidsmarkt

Tegelijkertijd merken we dat de arbeidsmarkt steeds krapper wordt. We zijn daarom blij met de 'Ik Zorg-

campagne' van de overheid die aandacht vraagt voor werken in de zorg. Ook Timon werkers zijn zichtbaar in bushokjes en doen hun verhaal. Jeugdzorgwerker Patrick vertelt over zijn ervaring: "De jongeren komen uit vervelende situaties waarin ze weinig liefde en structuur hebben gekregen. Ook waren hun ouders vaak onbetrouwbaar. Ik laat zien hoe het ook kan. Op onze groep spreken we regels af waar we ons aan houden. Zo weten ze wat ze aan me hebben en dat ik voor ze klaarsta. Mij kunnen ze vertrouwen. (...) Ik vind dit werk heel eervol om te doen. De jongeren geven je een inkijkje in hun leven en hun worstelingen. Vervolgens laten ze jou daar wat over zeggen. Dat is nogal wat."

Die inzet voor jongeren hoeven we gelukkig niet in eigen kracht te doen. Onze medewerkers geven het volgen van Jezus Christus handen en voeten in hun werk. Dat plaatst onze hulp in perspectief en toont met Wiens cruciale hulp we dit werk kunnen doen. Een perspectief dat we delen met de ChristenUnie. Onze hoop en wens is dat jeugdhulp door gemotiveerde en gedreven christenen nog lang mogelijk is in Nederland.

HANNIE OLIJ

bestuurder Timon

www.timon.nl/werkenbijtimon

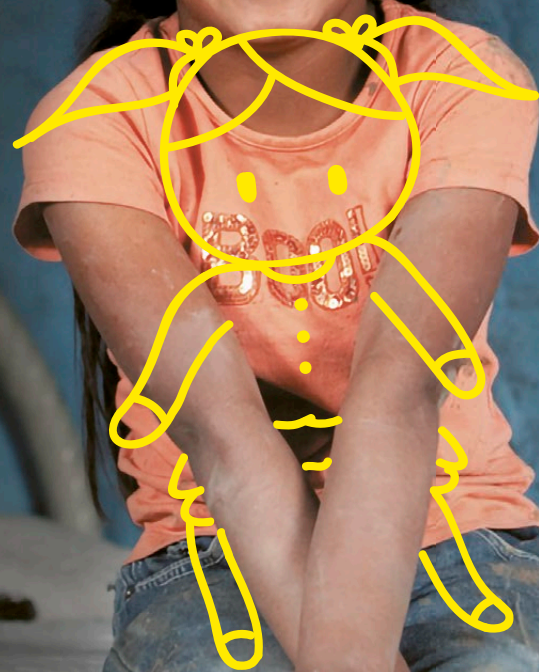
De namen van cliënten zijn om privacy redenen gefingeerd.

Klara is geen gebruiksvoorwerp

Kinderen in extreme armoede weten vaak niet wat gezonde omgangsvormen en grenzen zijn. Aan de hand van een pop leerde Klara hier meer over op het Compassion-project waar zij deel van uitmaakt. De juf vroeg bijvoorbeeld: 'Mag iemand je been aanraken? En als die ander je wil aanraken onder je jurk?' Zo leert Klara spelenderwijs dat zij geen gebruiksvoorwerp is, maar een waardevol kind.

HET GEBEURT

Word onderdeel van haar verhaal:
compassion.nl/hetgebeurt

Agenda

20 maart 2019

**Provinciale Staten- en
Waterschapsverkiezingen**

27 maart 2019

**Groenlezing door
Martine Vonk**

 Utrecht

 wi.christenunie.nl/groenlezing2019

23 mei 2019

Europese Verkiezingen

25 mei 2019

**Open Dag in de
Tweede Kamer!**

 christenunie.nl/opendag

25 MEI OPEN DAG
IN DE TWEDE KAMER.
KOMT U OOK?

Colofon

Redactie

Floris Spronk (eindredacteur),
Menno van Hulst (hoofdredacteur),
Tjitske Kuiper – De Haan,
Gerben van Helden

Met medewerking van

Anne Paul Roukema
www.inhisimage.nl
Wilfred Hermans
www.wilfredhermans.nl
Jaco Klamer & Henrique Staal
www.klamer-staal.nl
Matthijn Buwalda
www.tekstmeneer.nl
Joke Troost
www.preciouspeoplefotografie.nl

Concept, vormgeving en beeldbewerking

Redmatters
redmatters.com

Contact

Postbus 439,
3800 AK Amersfoort
Tel. 033 4226969
info@christenunie.nl

IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18
www.christenunie.nl/contact

CBB

ChristenUnie magazine verschijnt
in braille en audio bij het CBB.
Tel. 0341 565 499

Druk

Habo Dacosta, Vianen

Advertenties

Theo Wijbenga
Tel. 0511 789 319 / 06 51426179
theo.wijbenga@ndcmediagroep.nl

De advertenties in dit magazine
vertegenwoordigen niet automatisch
de politieke standpunten van de
ChristenUnie, maar worden geplaatst
om het maken van het magazine te
kunnen bekostigen.

Het volgende ChristenUnie magazine
verschijnt in september 2019

Giften

De ChristenUnie
steunen met uw gift?
IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18
t.n.v. ChristenUnie te Amersfoort

Lidmaatschap

Het lidmaatschap valt samen
met het kalenderjaar. Opzeggen
kan alleen schriftelijk voor 30
november bij de ledenadministratie:
ledenadministratie@christenunie.nl
Alle mutaties worden door de
ledenadministratie per e-mail of
per post aan u bevestigd.

Persoonsgegevens en privacy

De ChristenUnie gaat zorgvuldig
om met uw persoonsgegevens.
Meer informatie hierover in onze
privacyverklaring op christenunie.nl/privacyverklaring. Vragen
of bezwaar? Mail of bel met
het partijbureau.

Algemeen Nut
Beogende Instelling

ANBI

‘Help ons om het verschil te maken. Doe mee met onze campagne!’

Gert-Jan Segers

Motiveer anderen om ook op de ChristenUnie te stemmen!

De opkomst is deze keer van groot belang, help ons dus om meer mensen naar de stembus te krijgen!

Bid mee

Kijk voor specifieke gebedspunten op www.christenunie.nl/gebed

Geef een gift

Kijk op www.christenunie.nl/geven

Deel onze berichten op social media

Volg ons op facebook.com/christenunie & facebook.com/gertjansegersCU

Help mee bij een campagneactie bij u in de buurt

Mail naar campagne@christenunie.nl en help mee!

Stem 20 maart 2019: Verkiezingen Provinciale Staten én Waterschappen

Stem 23 mei 2019: Verkiezingen Europees Parlement

HANG ONZE CAMPAGNEPOSTER
OP EN WIN EEN CADEAU:
KIJK OP CHRISTENUNIE.NL/POSTER

ChristenUnie

+ Geef geloof een stem